

MELDINGSBLAD FOR SANNIDAL HISTORIELAG

Krokheia - geografi og historie:

6) «Jordhytta» ved Skarpenæring - et morsomt innslag i tilnærmet uberørt natur i 75 år

Det lille vannet Skarpenæring ligger øst på Krokheia, øst for Store Vålevann og vest for Trollvann. Nord for Skarpenæring kan vi bestige Bjønneknuten, 303 m.o.h., den nest høyeste toppen i Kragerø kommune. Kommer man hit til fots sør for vannet eller på ski over vannet, får man i den sørøstre enden øye på en liten bygning som pirrer nysgjerrigheten. Hytta er bygd i tre, men er «kledd» med torv, og bland kjentfolk på Krokheia går den under navnet «Jordhytta».

Hytta har vært besøkt av atskillige turgåere i årenes løp; her passer det å ta en rast i hytteveggen, eller man kan gå innenfor hvis det er dårlig vær. Noen sannidøler overnatter her også fra tid til annen. Masse «inskripsjoner» på veggene forteller om en mengde besøk gjennom mer enn 70 år.

«Arven» har prøvd å «grave» i «jordhyttas» historie. Noen opplysninger har vi fått av Kjell Holt og Halvdan Kielland Tellefsen i Vadfoss, men det meste av det følgende har Per Lia på Helle bidratt med. Hytta tilhører i dag Vadfoss Brug.

Navnet Skarpenæring.

En teori om opphavet til navnet Skarpenæring er at ordet skal komme av «skærknæring», og at «skærk»

var ordet for beingrinda til en hest, en hest som en gang i fortida gikk gjennom isen og druknet i vannet. Sannidøler uttalte «skærk» som «skærp», og derav «Skærpnæring» eller Skarpenæring.

Oppføringen av hytta.

«Jordhytta» ble oppført i 1927. Det var tre jaktkamerater og naturentusiaster som hovedsakelig stod for byggingen. Det var Gunnar Rønning (f. 1877), Gunnar Bureid (f. 1878) og Jørgen Holt (f. 1884); sistnevnte var Per Lias svigerfar, og det meste av det som fortelles her, har Per fått høre av ham. Jørgen hadde i mange år vært ansatt på Vadfoss Brug, der eieren var den jaktinteresserte Kristian Jensen. Disse to hadde mange ganger jaktet sammen i Kurdøla-skogen.

Jørgen gjorde avtale med Kristian Jensen om oppføring av hytta ved Skarpenæring. «Utbyggerne» fikk også anledning til å felle tørrgran og lauvtre til bruk i hytta. Elling Høgmo var også med, og han var den bygningskyndige. Gunnar Rønning var forretningsmann og skaffet til veie det som måtte kjøpes, bl.a. en ovn og noen bølgeblikkplater til taktekking.

"Jordhytta" ved Skarpenæring, 2001 (Foto: R. G.).

Krokheia - - - Forts fra side 1

Man fikk også brukte plater fra Vadfos Brug.

Materialtransporten foregikk med skikkelige på skareføre. Og dette var en veldig slitsom jobb. I løpet av byggeperioden var mange jaktinteresserte personer med i en dugnadsgjeng, bl.a. brødrene Trygve og Petter Nygård. Hytta består av et vertikalt «tømmerreisverk», og dette er på utsida dekket til med mange kubikkmeter torv.

Under krigen og utover i 1940- og 50-årene ble hytta ganske ofte benyttet av Jørgen og hans nærmeste, til alle årstider. Da ble det gjerne en dugnadsjobb hver høst med å legge et par lag med torv på toppen av veggene; dette torvlaget hadde nemlig en tendens til å sige noe ned i løpet av året. Fra innsida av hytta kunne man da se ut i det fri mellom tømmerstokkene på veggpartiet nærmest taket. For å få det varmt inne en kald vinternatt var torvtekkingen hver høst en helt nødvendig jobb. Torva spadde dugnadskarene ganske greit opp fra den lille myra like ved hytta.

Okkupasjonsårene 1940-45.

«Jordhytta» ved Skarpenæring har altså vært benyttet i 75 år, vesentlig i forbindelse med jakt og fiske, men i de seinere årene mest av «tilfeldige» turgåere. I okkupasjonstida 1940-45 ble det forbudt å være i besittelse av alle slags typer våpen, som måtte innleveres til lensmannen. Som ivrig jeger hadde Jørgen Holt naturligvis flere våpen hjemme. Han leverte inn to av sine dårligste. Han hadde imidlertid noen dager i forveien tatt med seg sine normalt brukte våpen til Skarpenæring. Han satte de godt inn med fett og olje, pakket de inn i tett seilduk og plasserte de under noen steinblokker like ved hytta.

I denne «innpakningen» hadde han fire geværer: en dobbeltløpet hagle, en Krag-Jørgensen, en med kombinert hagle- og kragløp og en salongrifle.

I alle krigsårene brukte han så det geværet som passet ham best, og utrolig nok jaktet han tilnærmet som tidligere, men nødvendigvis med langt større årvåkenhet. På denne måten ble det fortsatt mange viltmiddager hjemme i Vadfoss, og dette var naturligvis kjærkomment i de vanskelige okkupasjonsårene.

For det meste benyttet han toget fram og tilbake til stoppestedet på Kurdøla, men hadde han mye vilt i ryggsekken etter en ekstra vellykket jakt, gikk han til fots hele veien hjem til Vadfoss. Da gikk han over Wåsjø-seteren, Lille Grøtvann og Tyvann, en tur som tok flere timer. På tog og stasjoner var det ikke så sjeldent kontroll, og den tyske vaktstyrken på Gimle var også en stor risiko. Som forberedelse til kontroll - noe som riktignok aldri skjedde ham - hadde han det argument at snarefangst var en lovlig

måte å skaffe seg ekstra mat på. Han hadde også som et «alibi» flere snarer hengende på utsida av hytteveggen ved Skarpenæring. Det var først i de par siste krigsårene at Jørgen registrerte tyskere i sine jaktområder, antagelig som følge av engelske containerslipp. Det var ikke bare småvilt som havnet i grytene i Vadfoss. Ved et par anledninger i de første okkupasjonsårene skjøt han også elg, selvfolgelig i samråd med grunneieren. Det største problemet ble da å få sin part hjem, men via sine mange venner og bekjente i bygda gikk det greit.

I tillegg til jakt ble det også fisket en del, for det meste med garn. Jørgen hadde en liten pram i Trollvann. Han satte gjerne to garn. Enkelte ganger fikk han bra med fisk, ørret og tryte. I sommerhalvåret ble det samlet ved til vinterbruk, som han skar, kløyvde og lagret under en bølgeblikkplate. Blant veden var det oftest mye tyri, som gav god varme og i tillegg «godlukt».

I 1944 og våren 1945 ble hytta og områdene rundt brukt av Hjemmefronten i Sannidal, især i forbindelse med våpenslipp fra engelske fly. En gang, antakelig i påska 1944, var Asbjørn Thorsen, Kjell Holt og Halvdan Kielland Tellefsen på hytta. Da kom hjemmefrontfolk, Aslak Eikehaug m.fl., og advarte dem og bad dem om å gå. De tre nevnte karene kan enda huske at strimlene som ble sluppet ut fra flyene for å forstyrre radaren, lå i trærne.

«Jordhytta» i dag.

Fremdeles ligger hytta der, til glede og opplevelse for mange, som enda ferdes i den tilnærmet uberørte naturen rundt. Den fineste tida er kanskje vinteren. Da kan du gå kilometer på kilometer i dette området uten å se annet enn dyrespor og ditt eget skispor. Da får du fred i sinnet. Litt falleferdig er hytta blitt med årene, men ivrige sjeler «fikser» litt både her og der fra tid til annen. Vi håper «jordhytta» blir stående i mange ti-år framover. Ta deg en tur, sett deg ned i hytteveggen og la tankene fare.

R. G.

Gaver til "Arven"

Vi sier tusen hjertelig takk for følgende gaver som er kommet inn siden sist:

R.V.N., Finstadjordet 150. H. og D.L., Sannidal 100. A.K., Drangedal 150. L.J.M., Sannidal 100. H.S., Porsgrunn 100. H.L.-Ø., Sundebru 100. L.K., Drangedal 100. S.G., Skien 100. O.Ø., Drangedal 100. P. T., Sannidal 150. J. C., ? 100. O. S., Sannidal 100. G. G., Torød 100. E. T., USA 838. M. T., Sannidal 100.

Denne gangen har vi lagt ved en innbetalingsblankett, som vi håper leserne våre flittig vil nytte.

Bygde-tundag også i 2002

Sannidal Historielag og Sannidal ungdomsskole planlegger i år den 8. Bygdetun-dagen i rekken.

Og da trengs det aktører blant Historielagets medlemmer. Vi håper både "gamle" og "nye" folk er villige til å stille opp. Arrangementet blir torsdag 13. juni.

Her ser vi Astrid Solum og Ingrid Sletteberg, som var med på Bygdetunden i år 2000. De har staset seg opp for å være med på møte i misjonsforeningen som er et av innslagene den dagen.

Sannidal Historielags årsmøte 2002

holdes på Sannidal samfunnshus
torsdag 4.4. kl. 18.30.

Foruten gjennomgang av regnskaper og årsberetning og gjennomføring av valg, som valgkomitéen har forberedt godt på forhånd, blir det allsang, og som vanlig i Historielaget, god bevertning.

Kveldens gjest blir **cand. philol. Thor Gotaas**. Han skal holde et kåseri han har kalt: "**På loffen. Om fortidas omvandrende mennesker i Norge**".

Gotaas har arbeidet i 10 år med å studere og innhente opplysninger om omreisende grupper i Norge. Resultatet så langt er tre bøker:

"Tatere i norsk folketradisjon" (1999),
"Livskampen og eventyret: Tatere i norsk kulturhistorie" (2000) og

"På loffen: Landstrykere og vagabonder langs norske landeveier" (2001).

For tida fullfører han en bok om omstreifende italienske lirekassemenn i Norge.

Gotaas har erfaring for at dette stoffet fenger hos mennesker som er lokalhistorisk interessert. Omstreifende mennesker er ignorert i historiebøkene, men folk flest av den litt eldre garde erindrer dem.

Styret håper dette vil være interessant også for folk i Sannidal.

Velkommen til årsmøtet!

«ARVEN» utgis av Sannidal Historielag

Redaksjonskomité:

Ragnar Grønåsen, tlf. 35 99 22 16

Simon Nyhus tlf. 35 98 94 92

Oddvar Tobiassen tlf. 35 99 21 20

Kasserer: Liv Grønåsen tlf. 35 99 22 16

«Arven»s bankgirokontonr.: 2655.60.82854

Den lange reisen fra Helle til Merrill i staten Wisconsin i Nord-Amerika

Karen Elisabeth Isaksen skriver om sin reise i mai/juni 1893

Karens foreldre, brødre og deres etterkommere har tatt vare på over hundre brev fra Karen, i årene 1893 til 1907. De fleste av disse inneholder en levende beskrivelse av dagliglivet/hverdagen hos en emigrant-familie i Amerika, som i alle disse årene var bosatt i Merrill i staten Wisconsin.

Utskrift fra brevene er gjort av Per Lia.

Karen var født i "Bukta" på Helle i 1860, hennes foreldre var Helene og Isak Evensen. Hun var gift med Karl Gustavsen f. 1857, de hadde også med seg på reisen sine to mindreårige barn, Bertha f. 1885 og Isak f. 1889.

Det var trolig hennes bror Knut, f. 1854, som rodde reisefølget på deres første etappe, fra Helle til Kragerø. For Helle-folk var nok sjøveien den vanligst brukte vei til Kragerø på den tid, og når man i tillegg hadde med seg endel reisegods, var det nok naturlig å benytte "fars pråm".

Hennes første brev fra reisen er adressert til foreldre og søsken og skrevet i Christiania den 11. mai 1893, og hun beretter her at de reiste med kystbåten fra Kragerø og at de hadde et utmerket godt vær på turen: - *Det var så stille på sjøen at vi kunne ha vært i fars pram.* Hun skriver ellers: - *Det var på reisen gamle koner ombord, med store kurver, og at Bertha og Isak var vel fornøyde, de levde på kake og sukkertøy i hele går. Vi går innom alle byene langs kysten, Moss er den peneste. Vi var inne her klokken halv elve, og overnattet på Hotel Harald Hårfagre. Vi har det utmerket.*

Hun forteller videre at Karl har vært på Cunard-linjen og kjøpt billetter, som ble betalt med kr. 455,- for reisen til New York. Båten de skal reise med, heter "Compania" og er på 12.500 tonn og skal gå fra Christiania fredag 12. mai kl. 5.00 ettermiddag.

Hennes neste brev er skrevet i Liverpool og

dattert 16. mai 1893 og innleder med at de anløp Kristiansand tidlig lørdag morgen og at det der bare var 30 min. opphold. De hadde trolig der avtalt å møte familie/venner av Karl, men så skjedde ikke. Det var nok for tidlig på morran, hadde vært Karls konklusjon.

Karen skriver: *Det var 2-300 passasjerer på reisen over Nordsjøen og båten ankom Hull søndag kveld. - Det var en uhyggelig reise. Vi lå som griser og ikke som mennesker. Ja, kjære foreldre, nu har jeg sett litt av verdens elendighet. Jeg synes det er grusomt hvorledes de behandler de stakkars emigranter. Jeg kan ikke skjonne hvorledes koner, som reiser alene med flere barn, kan greie sig, her er mange av dem med oss. Jeg synes det er svært for mig, enda jeg intet har å ta vare på i forhold. Da er det godt å ha en mann, som er "meget for sig".* (Det kan her bemerkes at det var femte gang Karl reiste over Atlanteren). *Ved land (kai) i Hull fikk vi på søndag gudstjeneste ombord, så det er jo noe godt allikevel.*

Vi gikk fra Hull i går ettermiddag (mandag) og kom hit til Liverpool i seks-tiden. Her gikk det "fore sig" når vi gikk iland, det var som de drev en kreaturflokk. Vi har hatt mye sang over hele Nordsjøen. Her er mange svensker, og en av dem spiller gitar.

Cunard-linjen hadde trolig i Liverpool hatt en transitterminal eller lignende: *Da vi kom inn der, fikk vi god middag ved duket bord. - Her er også samlet 1000 mennesker som er kommet fra Amerika og som skal gå til forskjellige steder i Norge, Sverige og ellers. - Ja nu kan dere tro jeg har sett de store engelske hester og ellers så meget at det er umulig at "udføre" det med penn.*

Transitterminalen: Her ligger vi i jernsenger med madrasser og fine uldpledd. Nu har vi været nede og spist en god middag, fersk suppe og deilig kjøtt, men Isak ville ikke spise det. Han vil bare leve på kake og appelsiner. Her kan dere tro det er alle slag å få kjøpt. "Kurvkonner" ser en hvor en snur sig.

Det sies at vi skal reise herfra på "loverdagen", men det er vi ikke sikre på. Jeg har arbeid å

Dette er et familiefoto tatt i Amerika omkring 1930. Karen Elisabeth og Karl Isaksen fikk i alt åtte barn. Foran sitter reisefølget i 1893. Fra venstre: Isak, Karen Elisabeth, Karl og Bertha.

gjøre, jeg strikker strømper til Isak, og så skal jeg strikke til Bertha.

Ja, så får jeg avslutte for denne gang, og mitt inderligste ønske er at min simple skrivelse måtte treffe eder alle sammen, med en god hilsen Karen E. Isaksen.

Det er i brevet skrevet på kryss og tvers, og vi finner blant annet: *Snilde Helene vær snild mod mor og far, - Gud lønne dig derfor.*

Av neste brev fremgår det at de reiste videre fra Liverpool den 18. mai 1893.

Karen er kommet til Amerika og byen Merrill, der de slo seg ned. I brev dat. Merrill den 4. juni 1893 skriver hun bl. a.:

Kjære foreldre og søskjen.

Jeg vil idag sende dere noen linjer og la dere vite at vi er lykkelig og vel kommet hit. Vi har helsen og lever riktig godt. Jeg finner mig så vel fornøyd, som jeg skulle ha vært her i lang tid. Dere hørte av mitt siste brev at vi skulle gå med den store "Compania" den 20.de. Det ble forandret og vi kom til å gå den

18.de med en litt mindre båt ved navnet "Catalonia", også tilhørende Cunard-linjen. Vi hadde et meget pent vær, men annen pinsedag litt sjø. Vi var litt syke et par dage, jeg og begge barna, men siden var det vel. Kosten var meget dårlig og tilslutt lite også, "blodt" den lange reisen vi hadde.

Vi besteg Boston den 29.de, altså en reise på 11 døgn, men der kan dere tro det var forskjellig at gå igjennom før vi fikk lov å bestige land. Vi ble vaksinert vi tre, Isak slapp. - Vi var mange emigranter, 1350 mennesker, så dere kan tro det var adskillig ombord. - Karl har reist her før, dette var femte gangen, men han har aldri sett sådan skue som denne gang. Det er gruftig å se hvor en mor må lide som må reise med en fire, fem barn alene. Jeg ville ønske inderlig aldri å få se en sådan elendighet.

Så fortsatte vi vår reise den 29.de samme aften til Chicago. Den 31. på morgenen var vi fremmede, så vi kjørte meget fort. Vi ble der til kl. 10 aften og forsatte så videre til Merrill. Her kom vi til "middag" den 1. juni.

Dette ble da en reise på hele 22 døgn. - Det tok sin

Strømforsyningen i Sannidal

I forbindelse med at vi fikk en prolog, skrevet av Nanne Sørdalens til lysfesten som ble arrangert i Kjølebrønd i 1949, har visett litt på historien til strømforsyningen i Sannidal. I bygdeboka for Sannidal og Skåtøy, bind III, kan vi lese bl. a.:

"Omkring året 1912 begynte det å bli fart i utbyggingen av e.verker på landsbygden, og denne utvik-

tid i 1890-årene. (Vi hadde norsk-amerikanere fra Boston på besøk her hjemme i sommer (år 2001), og de gjorde reisen på under et døgn).

Vi fortsetter så med hennes brev, der hun beretter om deres første dager i Merrill.

Da vi kom til stasjonen så kom der en mann og møtte opp, da de hadde ventet oss, og denne mannen lever vi nu hos. Vi gikk med ham hjem med det samme, og der var bordet duket, og vi spiste en god middag kan dere tro, vi fikk også kaffi. - Vi har en "bekvemmelighet" ovenpå med stue og kjøkken. Betaler 2,5 daler i måneden. Her er svært vondt for "husvær", da byen er ganske oppfylt av folk, men vi er utmerket heldig, vi er kommet til så snille folk som vi kan ønske oss. De er nygifte og har et barn på ett år.

Dere kan tro Karl har hatt det travelt disse dager. Torsdags ettermiddag var han ute og kjøpte seng og fjærmadrass, stråmadrass og to stoler og bord, som går på "trøller", så jeg kan skyve det hvor jeg vil. - Vi fikk et udmerket godt kjøp, bord og stoler er ganske nye og meget penere enn de vi hadde hjemme. Sengen skal ha vært brukt, men den er så pen som jeg noensinne ville ønske mig. Så nå kan dere tro vi ligger godt i fjærseng. Til barna står seng her på værelset så den har vi fått lov til å bruke da de ingen bruk har for den. Isak og Bertha sover så godt der, de er vel fornøyd kan dere tro. - Isak ville hjem til bestefar og "besta" flere ganger på reisen, men nu har vi ikke hørt deres navn siden vi kom hit, vi spiser og lever så godt.

Senere på torsdag kveld var Karl, Isak og jeg ute og handlet. Vi kjøpte en hel sekkt mel og ellers alt vi behøvde av matvarer og bare forlangte det vi ville ha, betalte så og gikk vår vei. En liten tid senere stod hesten for døren med våre saker og disse ble båret inn på kjøkkenet til oss. - Dere kan tro det er storartet her.

Kanskje vi får høre mer fra dem.

-Per-

lingen fikk enda et puff fremover under 1. verdenskrig (1914-1918) på grunn av knapp tilgang på parafin til belysning.

Norsk Elektrokemisk Aktieselskab (N.E.A.) hadde ved konsesjon av 1907 fått tillatelse til å kjøpe Dalsfoss, Tveitereidfoss og Solumfoss. Av disse fosser ble Dalsfoss utbygd med en ytelse av 6000 Hk.

En kontrakt med N.E.A. ble undertegnet av ordføreren i Sannidal den 25/4 1918, og utbygging av e.verket besluttet i Sannidal herredsstyre den 23/8 1918.

E.verkets styre var valgt i herredsstyret den 27/2 1917 og trådte nå i funksjon. Det ble innhentet anbud fra forskjellige firmaer, og i styremøte den 23/12 1918 ble anbuddet fra A/S Norsk Elektrisk & Brown Boveri anbefalt til å utføre anlegget. Den del av bygden som fikk kraft ved 1. utbygging, var: **Helle, Vadfoss, Kil og vestbygden**, og ble satt i drift den 23/12 1919. Ved den 2. utbygging fikk **Holtane, Hegland, Våsjø og Farsjø** kraft, og den ble satt i drift den 20/1 1921.

På grunn av den store investering i anlegget, som var bygd under høykonjunkturen, skulle det nå gå

Adressering av "Arven"

I de 21 årene Sannidal Historielag har utgitt "Arven", har alle husstander i gamle Sannidal kommune fått den tilsendt som C-post. I de senere årene er det blitt omlegging av postsorteringen. Denne foregår nå i Skien, og det er vanskelig å få den samme ordningen til å fungere. Vi har tenkt at det samme tilbudet fra Historielaget skal fortsette, men vi må sende bladet som B-post med adresse.

Vi kommer fortsatt til å basere utgivelsen av "Arven" på frivillige gaver slik som i dag. Men for at de som ønsker bladet, skal få det, må de som bor i gamle Sannidal kommune, melde fra til redaksjonskomitéen eller tegne seg på lister som blir utlagt i butikkene i Sannidal og på Helle.

Som en overgang vil dette nummer og de to neste bli distribuert i postkassene i den utstrekning vi får det til. Alle som er medlemmer av Sannidal Historielag og bor i Sannidal, har vi adressen til, og de vil få bladet med adresse fra nå av.

Red.komitéen.

mange år før den resterende del av bygden ble elektrifisert.

I henhold til anmodning fra herredsstyret ble der i 1939 foretatt en beregning over hva det ville koste å få Kjølebrønddistriktet elektrifisert. Overslaget viste en anleggssum på kr. 94.000,-. Herredsstyret besluttet å bygge ut anlegget, og å søke staten om bidrag. Så kom krigen i 1940 og utbyggingen måtte utsættes, og anlegget kom først i drift den 6/12 1948. På grunn av prisstigningen kom anlegget nå på det dobbelte av det første overslaget.

I 1948 bad herredsstyret om overslag for den resterende del av bygden, som omfattet følgende

distrikter: **Aatangen, Mørland-Saga, Øifjell, Søndbø og Hull.** Overslaget lød på kr. 300.000,-, og arbeidet med anleggene ble utført i årene 1949-1952. Det elektriske ledningsnett i Sannidal er nå fullt utbygget.

Antall abonnenter har hatt denne utvikling:
1920 - 299 1925 - 359 1930 - 366
1935 - 381 1940 - 410 1945 - 490
1950 - 674 1952 - 720 abonnenter."

Det var ikke rart at det var stor fest i Kjølebrønd da de fikk strøm til jul i 1948.

Prolog ved lysfesten i Kjølebrønd

Når vi ser på de framskritt som er blitt,
tenk snaue to år med så store framskritt!
Bare skru på bryteren og sette i kontakten -
noe så snedig, når «strømmen» får makten!

Ikke pusse lamper og ikke fyre i komfyren,
så nå har vi fått det - akkurat som på byen.
I ovnen kakene steker, på plate kokes poteter.
Alt går jo helt av seg sjøl -
jeg tenker på hva vi streva før!

Veden den bøsa og komfyren var sur,
fliser vi spikka, og blåste som på lur -
Når solbrenneren røyk
og vi hadde hengt opp reine gardiner
da hadde vi ofte lyst til å sette oss til å grine.

Jeg vet nesten ikke hva jeg synes er best,
strykejernet er vel det jeg liker alle mest.
Nå kan vi bli like fine som andre flest,
og mannen få nystrøken snipp og i buksa skarp press.

Varmeovn, strykejern, elektrisk komfyr,
varmtvannsbeholder og motor, alt blir dyrt,
med innlegging, lysekroner, lampetter og slikt,
alt krever penger, men vi må da ha det likt.

Men selv om det minker på pengene som vi ser -
så kan vi ikke unnvære den elektriske strømmen mer.
Skal det bli vanskelig å klare,
så får vi være forsiktige og spinke og spare.

Vi som har med maten og huset å gjøre,
får heller unnvære ny kåpe og hatten med sløret!
Allikevel er vi fornøyd og blid,
for nå skal vi få så masse fri!

Og mannen har også fått det bedre, det er sant,
tenk på husveden han saga og hogg så svetten rant!
Og det var visst det verste som en kunne be ham te,
så derfor ble det ofte så som så med det.

Det skal være sagt at: «Nå må dere være fornøyd der ute,
når dere har fått både veg- og bilrute». De trodde visst også det blei for mye,
så vi ikke tålte alt dette nye.

Det kan nok hende, når Asbjørn satte på lyset,
at vi i stum forundring ble sittende å myse, men da «Ruta»
måtte slutte, da ble vi lei,
det er da så sorgelig å ha slik en veg.

Ta dere en tur om våren når det blir bart
og klaken bryter, på hjelpemidler blir ei spart.
Vi hadde i vår besøk av en bereist mann i fra Kil,
han hadde heldigvis ikke bil.

Da han kom til Sørdalsbakken ble han sterkt i tvil,
var det åker eller veg?
Nei, dette hadde han aldri sett maken til.
At ikke noen får traktoren opp og setter poteter?
For maken til dyp og god jord, skal en lete lenge etter!

Så vil jeg fra Lindheim krets si dere alle hjertelig takk.
Både driftsbestyrer, ordfører, herresyre, styre
og arbeidere og alle, som har stilt seg velvillig
til denne store sak.

Samtidig vil jeg også be for dem som ikke lys har fått,
og det håper jeg dere alle har forstått:
De går forbi lyset og begynner å grue
for å komme heim til sin mørke stue.
La dem derfor ikke vente så mye lenger
for lettelsjer i arbeidet de også trenger.

Glade og fornøyde er i allfall vi,
og det vil vi gjerne våre naboen skal bli.
Det spørst om det hadde lyst så godt over det hele,
hvis ikke det var Asbjørn som hadde dirigert det.
God er han ihvertfall til å få det til å knurre,
hvis jeg er så uheldig og skru på mer enn jeg skulle.

Nanne Sørdalen.

Årsberetning for Sannidal Historielag 2001

Styret har i 2001 bestått av: Formann Ragnar A. Grønåsen, nestformann Reidun Heldal, kasserer Greta Müller, sekretær Marit Halvorsen, styremedlem Knut M. Skarvang og formann i Bygdetunkomitéen Per Thomas Svenum.

I 2001 ble det holdt 8 styremøter der 35 saker ble behandlet. Medlemstallet i Historielaget er nå ca. 420.

På årsmøtet 22. mars var hele 110 mennesker til stede. Alle årsmøtesakene gikk greit unna. Halvor Tveraaen fra Bamble var kveldens foredragsholder, og emnet var "Fra fjord til fjell i Telemark".

1. juli ble Ivar Byholts Samling åpnet på Øvre Røed i Gjerstad, og Sannidal Historielag var representert ved flere i styret.

9. august fant det sted en sammenkomst på Bygdetunet for alle som har verv i laget, med ektefeller. 18 personer møtte opp til en hyggelig kveld.

På høstmøtet 25. oktober hadde vi besøk av kulturminneregistrator i Vestfold, Tor Bjørvik fra Larvik. Han holdt et lysbildeforedrag med tittelen "Kulturminner i utmark", et emne som viste seg å engasjere mange i Sannidal. Drøyt 100 personer hadde funnet veien til samfunnshuset denne kvelden.

Historielaget er godt i gang med å bevare fotografier ved hjelp av data. Prosjektet, som ble startet i 1998, ledes av Sigmund Heldal og Oddvar Tobiassen.

Historielaget har også i 2001 deltatt i arbeidet til Utvalget for EDB-registrering av slekts- og lokalhistorie i Kragerø, som før ved formannen og nest-formannen.

Fremdeles er det mange spørsmål om slekt til Historielaget, og Reidun Heldal jobber utrettelig for å svare på alle henvendelsene om dette.

En komité er opprettet i kommunen for å registrere kulturminner. Gunnar Aabøe og Ragnar Grønåsen representerer Sannidal Historielag i komitéen.

Meldingsbladet "Arven"

I redaksjonskomitéen satt disse i 2001: Oddvar Tobiassen, Simon Nyhus, Ragnar A. Grønåsen og kasserer Liv Grønåsen.

Den 21. årgangen ble utgitt med nr. 61, 62 og 63, til sammen 48 sider lokalhistorie. Hovedartiklene var disse:

Torkell Arnold Tande 1901 - 2001, Holtane skole 1908 (bilde), Hyggelig førjulsfest på Sannidal ungdomsskole, Kil Bedehus - Speidernes hus, Ungbjerka (bilde), Kil søndagsskole 1953-54 (bilde), Fra protokollen til Mojaktlag 1962-99, Årsberetning for Sannidal Historielag 2000, Fra bilens barndom i Sannidal, Sandøkedals herredsstyre (5 og 6), Tombforeningen 1943 (bilde), Barndom og gårdsdrift i

Sannidal for 100 år siden (1 og 2), Bispestolen - brurstol?, Vestlandske hovedvei over Tangenmyra i Sannidal, Sannidal herredstyre 1902-04 (bilde), Amerikakort, Krokheia - geografi og historie (4 og 5), Stoler i Gjerstad 1600 - 2000, Fra årsmøtet i Sannidal Historielag 2001, Kjend humanist besøkte Rinde i Sannidal på 1500-tallet, To bilder ved Kil Bedehus fra ca. 1920-30, Sannidal Husmorlag, Fire fine frøkner fra Farsjø (bilde), Dameklubb i Sannidal feirer 50 år (bilde), Ivar Byholts samlinger åpnet i Gjerstad, Mye viktig arbeid gjort på Bygdetunet i sommer, Fridtjof Thorbjørnsen til minne, Nygård i Sannidal, Kulturminner i utmark på Historielagets høstmøte, Arvegods, Elghunden Sonja er begynt på skolen, Første telefon til Sannidal i 1884, Nyopptrykk av Bygdebok for Sannidal - bind 1, Husmorskole i Sannidal ca. 1912-15 (bilde).

Bygdetunet

I Bygdetunkomitéen satt disse i 2001:
Formann Per Thomas Svenum, Tor Wastøl, Kjellfrid Enggrav, Kari Nyland, Knut Asbjørn Skarvang, Olav Bråtane, Petter W. Baann.

Disse gavene har vært gitt til Bygdetunet/Arkivet i Kil i 2001:

Fra Kil Bedehus ved Betzy Halvorsen m.fl.: 2 bibler, Misjonsbøsse, 3 protokoller fra Kil Bedehus og Kils Indremisjon, Bok: "Yngres-Avisa" 1960, "Grunnregler for Bedehuset i Kil", Bord (til å stå foran talerstolen, skal være laget i Kil), 2 protokoller og et skrin med papirer fra Ellevine Rindes legat, 2 eks. av "Melodiboken", Gammel lysbildeframviser, Antependium til talerstolen (brodert av Mary Wåsjø, ca. 1960), 1 kaffekjele, Papirer ang. Bedehuset (grunnseddel, bl.a.);

Fra Trygve Holt (funnet på Holt): 15 grenseboerbevis fra okkupasjonstida; Fra loftet i Kirkestua ved Ole Wastøl: 1 sekketømmersaks; Fra loftet i Kirkestua ved Knut M. Skarvang: Det Nye Testamente, 1862; Fra Reidar Aabøe (etter Anund Haugen): 2 protokoller fra Sannidalslaget i Oslo, Papirer fra Speiderbevegelsen i Sannidal; Fra Aud Lien: "Minnebok fra Sørlandets Kr. Ungdomsskole og 2 konfirmasjonskort (har tilhørt Anna Lien, 1924), Julekort med motiv fra fredsvåren 1945, skrevet til Judith Johnsen, 20.12.45;

Fra Petter Wellek Baann: Konfirmasjonsdress etter Wellek Odden, ca. 1900; Fra Else Marie Eidet: vaskevannsfat fra Eidet.

"Bispestolen" fra Sannidal Bygdetun ble våren 2001 lånt ut til Gjerstad Historielag til en stolutstilling på Holmen gård. Dessuten har 2 skute-

Noen damer i Kil omkring 1955

Dette er et bilde fra Kil ca. 1955, hvor noen av stedets damer er samlet. Foran sitter Gudrun Therkelsen og Bjørg Homfoss, f. Alfsen, som er på besøk fra Søndeled. Stående bak fra venstre er: Tomine Therkelsen, Marlene Kristiansen, Helene Nilsen, Marie Carlsten og Tomine Tovsen. Bildet er tatt i hagen hos Therkelsen i Kil.

malerier vært lånt ut til Berg - Kragerø Museum i forbindelse med utstilling der.

17. mai-arrangementet 2001 samlet en god del mennesker på Bygdetunet. Besøket ellers har for det meste bestått av skoleklasser og enkelte grupper av voksne, flest amerikanere, i tillegg til det tidligere omtalte "tillitsmannstreffet" i august.

Alminnelig vedlikehold ute og inne har vært fortløpende gjort. Det viktigste arbeidet på Bygdetunet i 2001 ble imidlertid gjort i forbindelse med fem store duggnader i løpet av våren og sommeren. I alt var 35 personer i virksomhet med raking, rydding, vasking, maling og tjæring. Dette arbeidet vil fortsette også i 2002.

Til slutt en hjertelig takk til alle som i 2001 støttet arbeidet til Sandidal Historielag, økonomisk og ellers. En spesiell takk vil vi rette til de som møtte opp på duggnadene på Bygdetunet. Uten all denne støtten ville det være umulig å drive alle våre virksomheter. Vi trenger dette engasjementet også i 2002!

Marit Halvorsen,
sekretær

Ragnar A. Grønåsen,
formann

Duggnader på Bygdetunet 2002

Styret i Historielaget har satt av følgende tirsdager til duggnader på Bygdetunet i år:

- 7. mai,
- 4. juni,
- 2. juli,
- 6. august.

I tillegg trengs det folk i forbindelse med byggingen av tak over scenen i april-mai.

Vi håper riktig mange kan stille opp også i år!

Sandøkedals herredsstsyre (7)

Vi fortsetter her gjennomgangen av herredstsresaker i Sannidal i årene 1901-07. Disse har tidligere stått i "Arven" nr. 54, 55, 57, 58, 61 og 63.

For å få den rette "tidsstemningen" har vi beholdt datidens ortografi og setningsbygning. Referatene stod i avisene "Vestmar", og de ble samlet av Håkon Finstad og gitt til Sannidal Historielag ved 50-årsjubileet i 1992.

Fra møtet 20. desember 1904:

Veien Farsjø - Dahl.

Hjem bør faa Bidrag til Veier?

Andr. fra Peder Voje og Gunder Naas om, at Sommerarbeidet til Vedligeholdelse af veien fra Farsjø til Dahl maa blive overtaget af Kommunen, naar de selv bekoster den i god og forsvarlig Stand.

Amtsingeniøren har 6.8. d.A. befaret nævnte Veistrækning og fundet, at den ikke paa langt nær tilfredsstiller de Forandringer, der maa stilles til en rodelagt Vei, hvorfor han ikke kan anbefale approberet en eventuel Herredsstyresbeslutning om nævnte Veis Overtagelse af Kommunen, ligesom der heller ikke vil kunne anbefales Amts- og Statsbidrag til Aflønning af den Veivogter, der i Tilfælde vilde have at overtage samme.

Ordføreren troede, at denne Sag nu var ude af Sagaen, idet det jo var umuligt, at gaa til Overtagelse efter Amtsing. Skrivelse.

E. Farsjø var enig i, at Overtagelsen var umulig, men Kommunen kunde jo støtte her paa en anden Maade, f. Ex. ved at bevilge et vist aarligt Bidrag til Vedligeholdet. Dette syntes han maatte være rimeligt.

Lensmand Strand vilde ogsaa være med paa at bevilge et aarligt Bidrag eller et Bidrag engang for alle, hvis et Andr. herom kom. Det var ikke bare Lundereid og Dahl, der vilde faa godt af Veien.

P. Strand paapegte sidst Sagen var under Behandling, hvor forkjært den fra først af var taget og vilde atter minde herom. De havde jo oparbeidet en stor Del af Veistykket, før de kom med Andr. Havde de gaaet frem paa en anden Maade, havde nok Herredsstyret gaaet ind paa Andr. om Vedligehold. Det var Skade, da dette Krav var stærkt berettiget. Debat her var ganske overflødig - Sagen er begravet.

E. Farsjø vilde protestere mod, at Opsidderne havde gaaet frem paa en upassende Maade. De havde

vel Ret til at koste paa Veien og ligefuld Ret til at andrage Kommunen om Hjælp. Hvad man her dadlede, kunde man med lige stor Ret have dadlet ligeoverfor Hæglandsveien og fl., da disse i sin Tid blev overtaget af Kommunen, og det var tilmed baade Sommer- og Vintervedligehold.

Sv. Johnsen var ræd for Konsekvenserne. Det var andre veistykker, det kunde være ligesaa berettiget at overtage, men det vilde blive kostbart for Kommunen. Alle fik behandles ligt.

E. Farsjø fastholdt, at Kravet om Bidrag var stærkt berettiget og mente, at det at behandle alle ligt netop derved vilde ske fyldest. Disse Gaarde laa afsides og havde store Skattebyrder og repræsenterede 40 Skyldmark.

H. Fuglestvedt: Efter Amtsing. Udtalelser vil naturligvis ingen gaa med paa Andr., men der var talt om Bidrag og vilde derfor udtale, at han troede, det var mer paakrævet at hjælpe Gaarde og Grænder, hvor der boede mindre bemidlede Folk, til Veie. Han vilde f. Ex. nævne Høimyr, hvor der boede mange Folk, eller Ødefjeld, Sandaker osv. Det kunde være ligesaa fornuftigt at hjælpe slige. Det var saa let at komme ind paa at vilde arbeide for sin egen Del af Bygden. Man gjorde jo en Feil, den gang man overtog Hæglandsveien, men man skulde dog vel ikke fortsætte med slige Feilgreb.

E. Farsjø mente, man fik tage Hensyn til slige store Skatteydere ligesaameget som til en del Folk oppe i Skogen, der lidet betaler til Kommunen. Da man besluttede at lade Veien undersøge, var det vel ogsaa Tanken at bevilge til den.

P. Strand: Det var det store Projekt om ny Vei fra Tveitereid til Toke, der havde forgjøglet Herredsstyret. Skal vi imødekomme alle slige Krav, maa det ikke ske planløst. Sandøkadal var en af de Bygder, der i Forhold til Folkemængden havde de største Udgifter til Veivæsenet.

Ordf. mente, at det var til Fordel for en Kommune at faa gode Kommunikationer, og hvor der var store Udviklingsmuligheder, store rige Gaarde der laa afsides, lønnede det sig bedst at hjælpe.

Lensmand Strand syntes, at det gik svært smaaat med at faa fremmet Veispørgsmaalene her i Bygden. Han henviste til de gamle Spørgsmaal ang. Kiisksklevenes Omlægning og Kammerfosveien. Han vilde være med paa at imødekomme ethvert Krav om Veie, naar slige forelaa, da det vilde være godt anvendte Penge at ophjælpe Distrikterne med gode Kommunikationer. De store Udgifter skrev sig fra

det kostbare Vedligehold at gamle, daalige Veie.

H. Fuglestvedt vilde heller ikke modsætte sig et Bidrag en gang for alle til Dahlsveien, men vilde dog gjentage, at det først og fremst gjaldt at hjælpe slige som af ham før nævnt. Skal Landet udnyttes og bebygges, er det ikke godt at alle samles i store Centrer. Afsidesliggende, fattige Strøg maatte sættes i Udviklingsmulighed.

Ordf. Vilde anbefale Bidrag. Det var ikke bare de to Gaarde, der vilde faa godt af Veien. Der var store, udyrkede Strækninger deroppe, som vilde kunde bebygges, hvis der kom god Vei.

Enst. besluttedes: Andr. indvilges ikke.

Flytning af Kommunens Arkiv.

Skr. fra P. Strand, hvori henstilles til Herredsstyret at besørge kommunens Arkiv flyttet fra det forrige til det nuværende Kommunelokale.

Ordf. Oplyste, at samtlige Protokoller tilligemed de vigtigste Dokumenter beroede hos ham.

Enst. besluttedes: Det øvrige til Arkivet hørende bliver at flytte til det nuværende Kommunelokale.

Stormsignaler.

Skr. fra Selskabet for de norske Fiskeriers Fremme ang. Anbringelse af Stormsignaler.

Da Spørgsmaalet saagodtsom ingen Betydning har for Sandøkedal, fandt man ikke at burde foretage noget i Sagens Anledning.

Bestemmelser for Udlægning

af Gift til Fangst af Ræv.

Lensmand Strand, A. Randgaard og H. Fuglestvedt fremsatte følgende Forslag til Bestemmelser for Udlægning af Gift til Fangst af Ræv inden Sandøkedals Herred:

1. At angive for Lensmanden Stedet for Udlæggelsen.
2. Kun at lægge ud Gift i Kattekjød, raa Fisk, Fugl samt Ekorn.
3. Inden Marts Maaneds Udgang at tage ind den Gift, der da maatte ligge ude, idet saadan ikke maa udlægges igjen før 1ste Novbr.

Dette Forslag vedtoges mod 1 St.

Fra møtet 8. februar 1905:

Opførelse af Kommunelokale.

Paa Andragende fra den Komité, der er nedsat til at tage Spørgsmaalet ang. Opførelse af Kommunelokale kombineret med Skolelokale under Overveielse, mod en bestemt Pris pr. Tylvt at faa Tilladelse til at optage Rundtømmer i vasdraget, forelaa Skr. undertegnet af samtlige Trælasthandlere i Kragerø, hvori saadan Tilladelse gives.

Ordføreren vilde anbefale, at man gik i gang med Tømmeroptagningen, da dette kunde ske uden Risiko. Fik man ikke Bevilgning til Lokalets Opførelse, kunde man med Fordel sælge Tømmeret. Anledningen til Optagning var nu overmaade gunstig paa grund af Elvens lave Vandstand.

Mørland vilde fastslaa, at naar han gik med paa denne Foranstaltung, skulde det dermed ikke være sagt, at han derfor vilde stemme for Opførelse af det paatænkte Lokale. Da maatte enhver staa fri og ubunden. Der kunde komme meget, som kunde gjøre, at flere inden Herredsstyret vilde nægte Bevilgningen til Lokalet, naar den Tid kom. Hvor Lokalet vilde komme til at ligge vilde f. Ex. komme til at spille en stor rolle. Kan godt hænde, at denne Tømmeroptagning er et Skridt til at faa Huset paa en efter manges Formening uheldig Plads.

Ordf. Tænkte nok ogsaa, at Spørgsmaalet om Beliggenheden vilde komme til at splitte. Kanske netop dette Spørgsmaal vilde virke til Sagens Begravelse. I Kil eller i Nærheden deraf blev jo Byggepladsen.

Randgaard havde den Tillid til Komitéen, at den vilde paase, at Arbeidet blev billigt, og hvis det skulde vise sig, at Tømmeret blev for kostbart, indstille Arbeidet.

Th. Humlestad vilde ikke tilbageholde den Bemærkning, at det unægtelig saa lidt rart ud at begynde at indkjøbe Tømmer til Lokalet, før dets Opførelse var besluttet. Men Komitéen fik sørge for at Kommunen iafald ikke led noget Tab med dette.

Derefter besluttedes enst.: De nødvendige Midler til Indkjøb og Arbeidsudgifter bevilges.

Valg af Rodeforstandere

for samtlige Roder med Funktionstid 1905-08. Hertil valgtes:

Rode Nr. 1: Lars R. Farsjø, 2: Nils Gjærde, 3: Eilert Landsværk, 4: Kittil J. Haugholt, 5: Ole O. Holtane, 6: Jakob J. Moe, 7: Ole Larsen Lønne, 8: Jens K. Ekehaugen, 9: Aslak O. Rinde, 10: Ole K. Liane, 11: Johan K. Urberg, 12: Ole Pedersen, Kjølebrønd, 13: Lars E. Braaten, 14: Ole E. Stene, Kammerfos, 15: Peder H. Schulze, Helle.

Nye medlemmer!

Kjenner du noen som er interessert i å bli medlemmer av Sannidal Historielag, ta kontakt med en i styret. Da vil det bli ordnet.

Dyreholdet i Sannidal i 1950-åra

Etter det som blir fortalt, er det idag ingen i gamle Sannidal kommune som har melkekuer og driver med melkeproduksjon. Det var ikke slik for 50 år siden. I boken «Norske Gardsbruk Bind XIII, Telemark fylke II», er det i alt nevnt 104 gårder i Sannidal, og de fleste hadde på den tiden kuer og ihvertfall noen husdyr. Vi har her sett på det som var av dyr på gårdene i begynnelsen av

1950-årene. Det var mange dyr rundt om i Sannidal, og av de forskjellige slag var det: 112 hester, 417 kuer, 19 okser, 71 ungdyr, 160 griser, 188 sauер og 1682 høns. I tillegg var det noen som hadde bier, rev, mink og gjess. Dyrene var fordelt på de forskjellige gårdene som vist på oppsettet under. Gårdene er nevnt i alfabetisk rekkefølge og med navn på eieren den gangen:

	Dyr på gårdene:	hest:	kyr:	okse:	ungdyr:	gris:	sau:	høns:	annet:
Aspeflaten, Kjølebrønd. Eier: Eilert Aspeflaten.		0	2	0	0	1	0	6	0
Auråen, Gofjeld. Eier: Abraham Auråen.		1	4	0	2	2	0	0	0
Barland, Kjølebrønd. Eier: Einar Barland.		1	3	1	1	1	3	10	0
Barland, Kjølebrønd. Eier: Jens Barland.		0	4	0	0	1	3	9	0
Brekka, Kjølebrønd. Eier: Jakob Brekka.		1	2	0	1	1	2	0	0
Brynemo, Sannidal. Eier: Jørgen Brynemo.		1	1	0	0	1	3	4	0
Bråtane, Sannidal. Eier: Theodor Bråtane.		0	2	0	0	1	3	20	0
Bråten, Kjølebrønd. Eier: Gunvald Braaten.		1	4	0	1	2	0	0	0
Bråtvandsalen, Sannidal Eier: Bendik Bråtvandsdal.		1	4	0	1	3	3	20	0
Bufjell, Sannidal. Eier: Aasulf Aarø Bufjell.		2	6	1	0	2	5	20	0
Dahl, Farsjø. Eier: Jens N. Farsjø.		2	7	0	2	0	0	12	0
Dalbråten, Sannidal. Eier: Sveinung Sundberg.		1	2	0	0	1	2	16	0
Dobbe, Kjølebrønd. Eier: Torstein Dobbe.		1	5	0	0	1	3	0	0
Dobbe, Kjølebrønd. Eier: Lars Dobbe.		1	3	0	0	2	3	40	0
Dobbedal, Sannidal: Eier: Jacob Dobbedal.		1	3	0	0	2	0	0	0

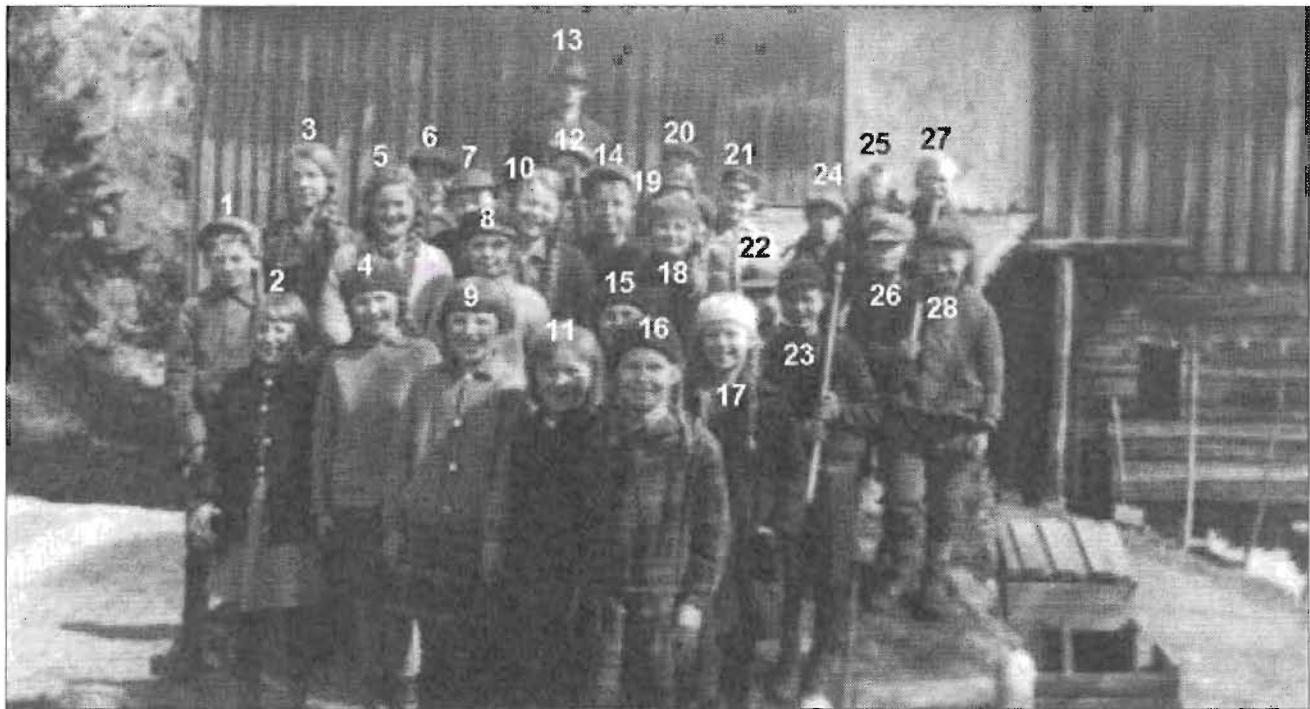
Dette er gården Auråen, slik den så ut ca. 1950. Eier var da Abraham Auråen. Våningshuset var bygd omkring 1800, uthusene 1870. Gården har vært i ætta fra 1869. Besetningen var 1 hest, 4 kyr, 2 ungdyr og 2 griser.

Dette er Nordgården Farsjø, slik den så ut ca. 1950. Eier var da Maren Bunkholt Flatland. Gården hadde våningshus bygd 1910, bryggerhus 1907, uthus 1910. Besetningen var 1 hest, 3 kyr, 4 griser og 1 sau.

	Dyr på gårdene:		hest:	kyr:	okse:	ungdyr:	gris:	sau:	høns:	annet:
Eidet, Kjølebrønd. Eier: Gunleik Kjelsen Eidet.	1	4	0	1			1	3	8	0
Eikehaug, Sannidal. Eier: Knut Eikehaug.	1	4	0	1			2	4	10	0
Eikeland, Sannidal. Eier: Isak Eikeland.	0	0	0	0			0	0	0	0
Eikenes (Sandåker), Kjølebrønd. Eier: Jakob Eikenes.	1	3	0	0			1	5	0	0
Enggrav, Sannidal. Eier: Sannidal kommune Bruker: O. Dobbe.	0	1	0	0			2	4	25	0
Engmyr, Øysang. Eier: Peder E. Engmyr.	0	2	1	1			1	0	15	Bialv
Falkenberg, Kjølebrønd. Eier: Nils Falkenberg.	0	2	0	0			1	0	20	0
Farsjø, Farsjø. Eier: Jens N. Farsjø.	1	5	0	0			1	0	8	0
Farsjø, Farsjø. Eier: Per E. Farsjø.	1	4	0	1			1	0	12	40 bikuber
Farsjø, Farsjø. Eier: Per J. Farsjø.	3	5	0	1			2	0	0	0
Farsjø, Farsjø. Eier: Tarald Waasjø.	0	0	0	0			0	0	0	0
Farsjø, Farsjø. Eier: Trygve Farsjø.	1	3	0	0			2	0	80	0
Farsjø, Nordgården, Farsjø. Eier: Maren Bunkholt Flatland.	1	3	0	0			4	1	0	0
Farsjø, søndre, Farsjø. Eier: Anna A. Farsjø.	0	0	0	0			1	0	10	0
Fossen, østre, Farsjø. Eier: Olaf Fossen.	1	2	0	1			2	0	15	0
Frøvik, Sannidal. Eier: Konrad Sunde.	2	10	1	2			2	0	30	0
Fuglemyr, Sannidal. Eier: Oskar Moe.	1	1	0	0			1	0	14	0
Gjerde, Farsjø. Eier: Per Mobekk.	1	6	2	0			3	5	25	0
Gjerde, Farsjø. Eier: Nils Gjerde.	1	5	0	1			1	0	20	0
Hagvoll, Sannidal. Eier: Ragnvald Fuglestvedt.	1	5	0	0			2	0	20	6 rev

Forts.

Skogplanting ca. 1930

Her ser vi en flokk blide unger, som skal på skogplanting. Bildet er tatt på Mørskar i Kjølebrønd. 1 Thomas Håvet, 2 Tordis Berg (g. m. Einar Barland), 3 Helene Kristoffersen Brattås (g. m. Tellef Bakken), 4 Karen Mørskar (g. m. Kristoffer Lien), 5 Kristine Lindheim, 6 Knut Nyhus, 7 ?, 8 Synøve Pedersen, 9 Thyra Johnsen (g. m. Bjarne Håvet), 10 Johanne Dobbe (g. m. Albert Tyvand), 11 Borghild Solli (g. m. Arne Sjultangen), 12 ?, 13 Lars Mørskar, 14 Kristen eller Jon Skarvang, 16 Anne Sollid, 17 Ragna Nyland, 18 ? Håvet, 19 ?, 20 ?, 21 Bernt Mørskar, 22 ?, 23 ?, 24 Ole ? Sagatun, 25 ?, 26 ?, 27 ?, 28 Lars Nyhus.

Frokostklubben på Volum-kaféen.

På Vidars Kafé er det en gjeng karer som treffes nesten daglig og diskuterer aktuelle tema. Her ser vi fra venstre: Håkon Fuglestvedt, Runar Knatterud, Kai Oddaker og Sigurd Knudsen, som fyller 65 år den 22. mars i år. Hele kafégjengen hilser og gratulerer. Sigurd Knudsen var en av distriktets gode skyttere og i 1964 vant han «Tellefsdal-pokalen» på Storskytingen i Drangedal. Denne pokalen er det også mange av landets skytterkonger som har vunnet.

Videre ser vi på bildet: Arne Rønningen, Aslak Rinde, Thor Rinde og Thorvald Kristensen.

Kaféen på Volum har i år blitt fornyet og framstår nå riktig fin. Blant annet er det hengt opp mange fine bilder fra Sannidal og Kil i tidligere tider. Noen av bildene kommer fra Historielagets samlinger.

(Foto Egil Høvik.)

«Bygg og anleggsmessige arbeider ved Vafosseren i 1889 - 1890»

Per Lia på Helle har utgitt en interessant bok om oppbygningen av Vafos Brug i 1889-90. Det er en dokumentarisk beretning med ingeniør Kristian Jensens rapport og brevkopibok fra anleggspeiden som hovedkilde.

Han har imidlertid også brukt en del andre kilder, og på den måten har han fått satt oppbygningen av Vadfos Brug inn i en historisk sammenheng.

Per Lias bok blir på dette viset et viktig bidrag til lokalhistorien i Sannidal, og den bør absolutt ha plass i bokhylla sammen med annen litteratur om Sannidals historie.

Kristian Jensen var Vafosprosjektets sentrale anleggsleder. Han var sønn til verkseier Jens Jacob Jensen ved Myrens Verksted i Kristiania, et verksted som hadde spesialisert seg på fabrikasjon av sagbruksmaskiner. Av hensyn til dette

Det er Kristian Jensens rapport og brevkopibok fra anleggspeiden som er hovedkilde for Per Lias bok.

Boka inneholder en god del artige illustrasjoner. Dette er "Gråsteinsmurerne", tegnet av Per Lia.

så far og sønn Jensen den store fordel i å ha et eget sliperi for å kunne eksperimentere med forskjellige maskiner innen tremassebransjen; dessuten var det gode tider for tremasseproduksjon i 1880-årene.

I februar 1889 reiste Kristian Jensen til Kragerø, og like etter ble anlegget på Vadfoss påbegynt. Den 6. oktober 1890 ble fabrikken satt i gang. Det er denne perioden i 1889-1890 som boka til Per Lia omhandler.

Boka inneholder også en god del fotografier, og ikke minst morsomme illustrasjoner. Dette er tegninger gjort av Per Lia selv, og i tillegg mange tegninger laget av hans far, Olaf Lia. Disse illustrasjonene er med på å gjøre boka ekstra interessant og morsom å bla i.

R. G.

Returadresse:

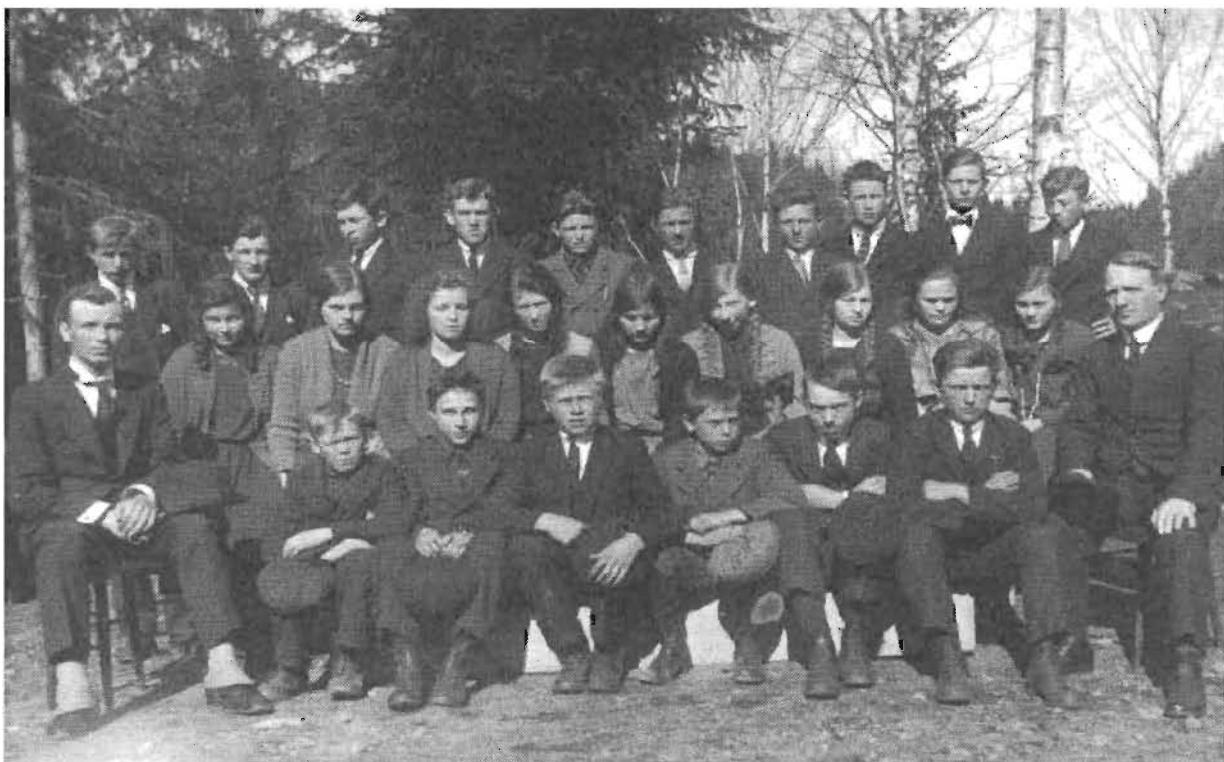
Sannidal Historielag

Adr: Ragnar Grønåsen,

Holtsvingen 20 B

3766 Sannidal

Fortsettelsesskolen i Sannidal vinteren 1922-23

Dette bildet er av fortsettelsesskolen i Sannidal vinteren 1922-23. Flere ganger i 1920-årene ble det holdt fortsettelsesskole på ungdomslokalet Gimle. Vi har fått oppgitt at disse er med på bildet: I første rekke fra venstre: Lærer Vesterlund, Jakob Brattli, Klaus Torsdal, Jon Waasjø, Reidar Lønne, Nils Kristensen, Per Moe, sogneprest Hedem. I annen rekke fra venstre: Anna Tyvand, Sigrid Fuglestvedt, Lilleba Gundersen, Kirsten Fostveit, Hjørdis Hegland, Judit Johnsen, Johanne Bosvik, Astrid Lofthaug, Signe Rinde. I tredje rekke fra venstre: Terkel Landsverk, Håkon Terkelsen, Osmund Farsjø, Per Holte, Jens Carlsten, Trygve Moe, Jens Lønne, Arne Pedersen, Nils Heimdal og Olaf Torsdal.